

A szegedi bőripari osztálynál életbelépett a cipő-jegyrendszer.

(Saját tudósítónktól.) Jelentette már a *Delmagyarország*, hogy a közelebbi napokban megjelent az új cipőrendelet, amely életbe fogja léptetni a cipőjegyrendszert. E tárgyban az érdekeltek bevonásával több ankét volt a kereskedelmi miniszteriumban, a melyen megállapodtak a kibocsátandó cipőrendelet alapelveiben.

A rendelet, amely a cipőkérdést országosan rendezné, még nem jelent meg. Szegeden azonban — a szegedi közéletmezési hivatal bőripari osztálya — már *életbelépett a cipőjegyrendszer*. A cipőjegyeket, amelyek keltezésüktől számítva nyolc napig érvényesek és másra át nem ruházhatók. Rákos Árpád, a bőripari osztály agilis és szakavatott vezetője állítja ki. A cipőjegyek ellenében azonnal meg lehet vásárolni a cipőket a bőripari osztály raktárában, páronként 80 koronáért. Ez idő szerint 5—600 pár cipő van raktáron, de naponta 50 pár készül. A bőripari osztály részére utabban 10.000 pár cipőre való bőrt utaltak ki. Most csak férfi- és női cipők készülnek, gyermekcipőket a nyárra nem gyártanak.

Mióta a bőripari osztály cipőgyárrá alakult át, mérték szerint nem csinálnak cipőket, mert most az a főcél, hogy minél több cipő készüljön el, hogy a nagy szükségletnek legalább egy részét kielégíthessék. A közönség így is türelmetlen és elégedetlen, ha a raktáron levő árukból nem lehet minden jogosult keresletet nyomban kielégíteni.

A napokban Szegeden volt Balla alezre-

des, a debreceni munkásgyűjtő parancsnoka, aki ígéretet tett, hogy a szegedi bőripari osztály műhelyébe még harminc munkást utal át. Most 63 munkás dolgozik a műhelyben, akik hetenkint 100—140 koronát keresnek.

A bőripari osztály raktárában levő cipőkből természetesen elsősorban a *tisztviselő-osztályt* látják el. A lakosságnak ezekből igen mérsékelt számban jut cipő. A köztisztviselők a beszerzési csoportnál kapnak utalványt *Schultheisz* Károly pénzügyi titkártól. A magántisztviselők egyesületük után vagy főnökeiktől kaphatnak mérsékelt számban utalványt. A lakosságnak többi része, amely a hatósági cipőre rá van utalva — mindenekelőtt a hadisegélyesek, hadiárvák és rokkantak — dr. *Somogyi* Szilveszter polgármestertől kap utalványt. Az utalványokra a bőripari osztály cipőjegyeket állít ki. A visszaélések meggátolása végett azokról, akik cipőjegyeket kaptak, betűrendes kimutatást készítenek. A bőripari osztály forgalma igen élénk. Naponta átlag 25—50 cipőjegyet állítanak ki a bőripari osztálynál, amelynek összes bevétele a talpalásokkal és javításokkal együtt — *naponta 4—5000 korona*.

A bőripari osztály, bár eléggé nem méltányolható szociális működést fejt ki, a lakosság szükségletéről nem gondoskodhatik. Sürögősen szükség van tehát arra, hogy a cipőkérdést országosan rendezzék és a cipőjegyrendszert a kereskedelmi forgalomban is életbeléptessék.

Közügylési vita a közéletmezésről.

(Saját tudósítónktól.) Ami előrelátható volt, bekövetkezett. A közéletmezési üzem üzleteredményének előterjesztésénél széles mederben folyó vita fejlődött ki a szerdai közgyűlésen. A tanácskozásnak ezt a részét a következőkben ismertetjük:

Balogh Károly tanácsnok ismertette a közéletmezési hivatal jelentését a múlt évi üzleteredményről. A pénzügyi bizottság és közéletmezési tanács tudvalevőleg a tanácscsal egyetemben javasolta a bemutatott és ismeretes üzleteredmény elfogadását és a fölmentvény megadását. A közgyűlés élénk éljenzéssel fogadta a biterjesztett jelentést, amelynek fölolvassása után *Wimmer* Fülöp emelkedett szólásra.

— A közéletmezési hivatal munkáját — mondja — három szempontból kell elbírálni. Első: a munka. A mai szerv nem készen jött, azt meg kellett nagy körülményekkel, tudással, ügyességgel csinálni. Nincs város az országban, amely úgy lenne ellátva, mint mi. Budapesten máig sem tudták a boltok előtti ácsorgást megszüntetni. Nálunk egy éve már, hogy szó sincs ácsorgásokról.

— És a trafik előtt? — kérdi egy hang. *Wimmer* folytatja: Ötven millió értékű árut hozott ide a közéletmezési hivatal.

Dr. Balassa Ármán: Csak forgalom és nem áru.

Wimmer: Ugy van, tévedtem. De rá kell mutatnom másodszor arra, hogy ha ilyen nagy forgalomnál nem úgy rendezkedik be a közéletmezési hivatal, hogy keresse, a legnagyobb ráfizetések is következhetnek volna és nem lett volna fedezet. Az áruk felét a vasuton rendesen ellopják, némely árun száz-ezer koronás veszteségek érhettek volna a várost. Méltatja a polgármester érdemeit, a ki nem engedné, hogy magas árakat szabjanak.

— Harmadik szempont, — folytatja beszédét — hogy mindezek alapján jutalmazni kell az arra érdemeseket. Hallotta, hogy a 9000 koronás jutalmazás nem elég a személyzet jutalmazására, de külön kell szólni az egész szerv megteremtőjéről és vezetőjéről,

aki az egész üzemet olyan nagy sikerrel kereskedői gondossággal vezette. Indítványozza, hogy a közgyűlés elismerésül az egész nagy munkának, amit egy év alatt végzett a közéletmezési hivatal vezetője, *20.000 koronát szavazzon meg a jutalmazására*, de minden összefüggés nélkül a közéletmezési üzem elért eredményével szemben, mert nem akarja, hogy a tisztviselők munkáját az elért eredmény szerint értékeljék, illetve azt a hitet keltsék, hogy úgy értékelik.

Dr. Kószó István a következő felszólaló. — Nagy megnyugtatószólásul szolgál. — ugymond — hogy a közéletmezési hivatal, amely először nagy ráfizetéseket produkált, most így szép eredményeket tud fölmutatni. Kellett, hogy a közéletmezési hivatal bizonyos hasznót számított föl, amely megvédi az árhullámzásokból származó esetleges deficitektől. De rá kell mutatnia arra, hogy az 50 milliós forgalomnak tekintélyes részét a liszt teszi, amelynek beszerzése különös nehézségekkel nem jár. Nincs egy véleményen *Wimmer*rel, hogy a kereskedelmi szempontot és körülményeket kell a közéletmezési hivatal vezetőjénél jutalmazni. Közigazgatási tisztviselő munkáját kereskedelmi szempontból elbírálni nem lehet. Teljes mértékben méltányolja a közéletmezési vezetőjének képességeit és szép munkáját. Tévedés azonban, hogy mind a két hivatalát ellátja. De ezt nem is kívánja tőle senki, mert senki nem dolgozhat 24 órában 48 órát. Viszont igaz, hogy Balogh Károly a hivatalos órákon belül nem láthatja el kötelességeit. Gondolni kell arra is, hogy a jutalmazás kérdése többé ne kísértse, hanem ez a közgyűlés egyszer és mindenkorra elintézzé azt. Ezért javasolja, hogy 1917 évi május 1-től 1918 május 1-ig egy összegben — havi 1000 korona jutalmat számítva a külön végzett munkáért — *12.000 korona jutalmat szavazzon meg a közgyűlés*, 1918 május 1-től kezdve pedig havi 1000 korona külön díjazást utaljon ki részére mindaddig, amíg a közéletmezési hivatal vezetője.

Dr. Balassa Ármán magáévá teszi *Wimmer* és Kószó elvi álláspontját. Nem zárkózik el tőle, hogy bizonyos elismerésben ré-

szesüljön a közéletmezési hivatal vezetője, de meg kell állapítani, hivatalosan, hogy az a haszon nem túlságosan nagy-e. Azt a 48.000 koronás bruttóhasznót nem 52 millió korona után érte el a közéletmezési hivatal, hanem sokkal kevesebb, talán 25 millió korona után, tehát a százalék-részesedés aránya megváltozik. A közéletmezési hivatal összesen csak 305 vagon árut szerzett be, a többit nem kellett külön beszerezni, mert a 907 vagon fát például a Bankgyesület szerezte be. A munka, amint azt a város főtisztviselőjére bízták, normális munka volt, ha sok is. Más tisztviselők is sokat dolgoznak és azok nem kapnak külön ily horribilis jutalmat, bár — elismeri — a közéletmezési hivatal vezetője megérdemli a jutalmazást. Mindezek alapján indítványozza, hogy a közgyűlés az előterjesztett évi jelentést és számadást adja vissza a közéletmezési tanácsnak, hogy az mindezeket a szempontokat fölülvizsgálva alapos véleményes javaslattal terjessze az ügyet a közgyűlés elé. Tegyen egyben javaslatot arra is, hogy a közéletmezési hivatalnál alkalmazott tisztviselők személy szerint is milyen külön díjazásban részesüljenek.

Dr. *Vegman* Ferenc fölvilágosítást ad arról, hogy a közéletmezési tanács véleményező szerv, véleményét ad az áruk beszerzésénél, fölosztásánál, de a számadásoknak a tanács és számvevőség elé kell menni. Arra, hogy ezeket a közéletmezési hivatal fölülvizsgálja, nem vállalkozhat egy tagja sem a közéletmezési tanácsnak. Tény, hogy a közéletmezési hivatalnak nyereséggel kell dolgozni, hogy legyen az esetleges veszteségekre födőzete. De igaz van dr. Kószónak, ezzel a jutalmazási kérdéssel, amely nagyon kínos lehet egy tisztviselőre, egyszer és mindenkorra végezni kell. Ezért hozzájárul dr. Kószó István indítványához.

Dr. Kormányos Benő: Hozzájárul dr. Kószó indítványához, de ki kell egészítenie azt. A nyereségfölosztási tervben az van, hogy a nyereségből 9300 koronát tisztviselők jutalmazására kell fordítani. Hát ez kevés. Indítványozza, hogy a közéletmezésnél alkalmazott tisztviselők évi fizetésük 55 százalékát kapják egy összegben jutalmul.

Szász Ernő Kormányost akarja fölvilágosítani. A közéletmezési hivatalnál alkalmazott minden városi tisztviselő mellékfizetést kap a közéletmezési hivaltól. A közgyűlés hangulatában tapasztalható ellentéteket kiegyenlítő közvetítő indítványt tesz. Indítványozza, hogy az 1917 május 1-től 1918 május 1-ig terjedő időben 15.000 koronát adjon a közgyűlés jutalmul Balogh Károlynak, május 1-től kezdve pedig havi 1000 korona külön díjazásban részesítse.

Wimmer Fülöp és Kormányos Benő ismételt felszólalása után dr. Balassa Ármán indítványát visszavonja.

Dr. *Somogyi* Szilveszter polgármester szólalt fel ezután. Eredetileg nem akart föl-szólalni, miután tisztviselő külön jutalmazásáról volt szó és nem akarta, hogy a vitában tisztviselő is részt vegyen. De az ellentéteket ki kell egyenlítenie. Arra kéri a közgyűlést, határozza el, hogy a közéletmezési hivatalnál alkalmazott tisztviselők honorálása fölött a közéletmezési tanács diszponáljon, a mely legjobban tudja, hogy kit milyen jutalom illet.

— Ki kell jelentenie, — ugymond — hogy a városi tisztviselők mindegyike óriási, erjét szinte fölülhaladó munkát végzett és végez a háború alatt. De ezeknek nem szabad azt gondolni, hogy az ő jutalmazásuk elmarad. Rendkívül sok összeroncsolt idegzetű tisztviselője van a városnak, akiknek jutalmazására igenis sor fog kerülni, ha előbb nem, a békekötéssel. (Taps és éljen.) Mindezeket szükségesnek tartotta kijelenteni, hogy az esetleg mutakozó elkeseredéseknek már eleve elejét vegye.

Fejtegeti ezután, hogy a közéletmezési hivatalnak igenis *kell*, hogy a jövőre gondoljon és tartalékot szerezzen, amely az esetleg később következő veszteségeket ellensúlyozza. A város háború által megtépázott anyagi